

Czarna porzeczka – polski superowoc

W Polsce uprawianych jest wiele odmian porzeczek czarnych, czerwonych i białych, przy czym największe znaczenie gospodarcze mają odmiany czarne i czerwone. Popularność uprawy porzeczek wynika m.in. z popytu ze strony przemysłu przetwórczego oraz ich właściwości prozdrowotnych.

Owoce porzeczki czarnej charakteryzują się bardzo dobrymi **wartościami odżywczymi**. Dzięki zawartości soli mineralnych, pektyn oraz witamin są zalecane w diecie każdego zdrowego człowieka. Czarne porzeczki są jednym z najlepszych naturalnych źródeł witaminy C, folianów, beta karotenu, a także witamin z grupy B (B1, B2, B6, PP) oraz składników mineralnych: potasu, sodu, żelaza, wapnia, związków siarki i magnezu. Dostarczają rzadkich mikroelementów m.in.: chloru, cynku, miedzi, boru, jodu, kobaltu, molibdenu i manganu.

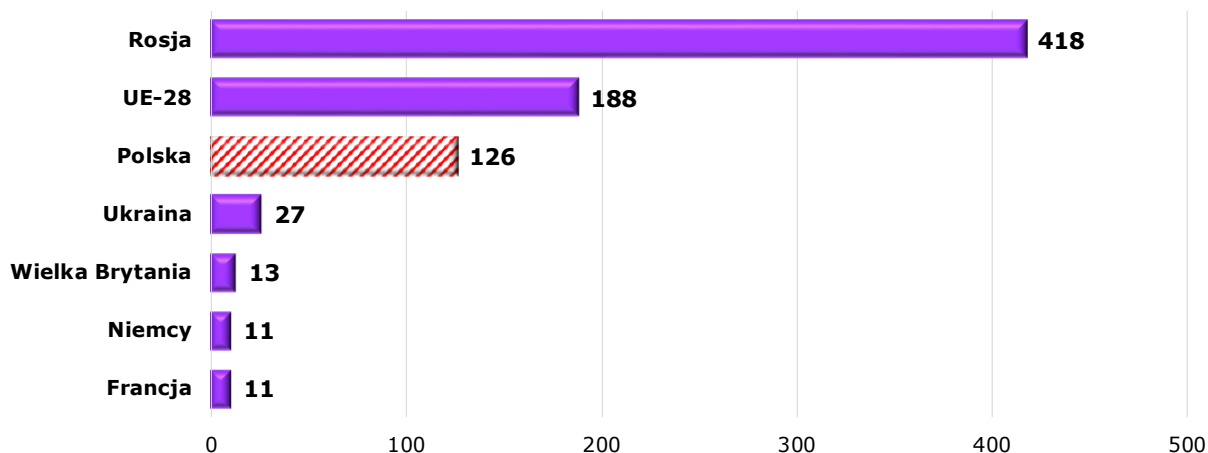
Porzeczka to owoc, którego spożywanie redukuje poziom złego cholesterolu oraz cukru we krwi. Dzięki dużej zawartości przeciwutleniaczy sprawdza się w profilaktyce zdrowotnej. Z uwagi na zawartości antocyjanów, rutyny i kwercetyny owocom tym przypisuje się właściwości antybakteryjne i oczyszczające. Porzeczki są powszechnie wykorzystywane w przemyśle spożywczym. Ich owoce stanowią doskonały surowiec do produkcji: koncentratów, soków, mrożonek, dżemów oraz nalewek.

Polska, po Rosji, pod względem wolumenu jest drugim światowym producentem porzeczek. Zbiory porzeczek ogółem w naszym kraju stanowią **25% zbiorów światowych** oraz około **70% zbiorów w Unii Europejskiej**¹.

---

¹ Udział zbiorów porzeczek ogółem obliczony na podstawie danych FAOSTAT za 2019 r.

Najwięksi światowi producenci porzeczek w 2019 r. (w tys. ton)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych FAO.

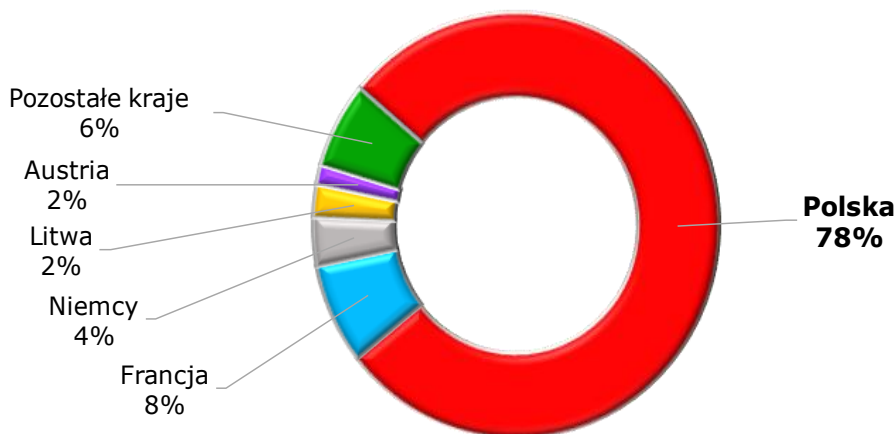
Polska jest również zdecydowanym unijnym liderem w produkcji porzeczki czarnej z 78% udziałem w zbiorach tych owoców w Unii Europejskiej w 2020 r.

Wybrani producenci porzeczki czarnej w UE-27 w 2020 r. (w tys. ton)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Udział w UE-27 w 2020 r.
Polska	149,1	154,9	124,1	120,8	130,8	99,7	126,3	92,2	95,0	78,2%
Francja	8,3	9,1	10,3	9,4	6,7	8,2	9,1	8,7	9,3	7,6%
Niemcy	6,3	6,8	6,8	7,2	6,8	5,6	7,9	3,4	4,5	3,7%
Litwa	3,1	3,3	2,7	3,3	2,9	3,3	4,8	1,4	2,9	2,4%
Austria	1,2	1,1	1,4	1,3	0,6	0,8	2,2	1,9	1,9	1,6%
Czechy	2,5	2,2	1,9	2,9	1,8	1,6	1,9	1,0	1,6	1,3%
Niderlandy				2,8	2,2	1,9	1,8	1,7	1,5	1,2%
Finlandia	1,3	1,5	1,2	0,8	1,0	1,4	1,0	1,5	1,1	0,9%
Węgry	1,2	0,8	0,8	1,1	0,9	0,9	1,1	1,1	1,0	0,8%
Dania	10,2	12,0	3,9	7,1	2,1	1,7	0,7	0,6	0,8	0,7%
Łotwa	0,5	0,5	0,2	0,5	0,4	0,3	0,4	0,9	0,8	0,7%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych EUROSTAT - data odczytu 29.07.2021 r.

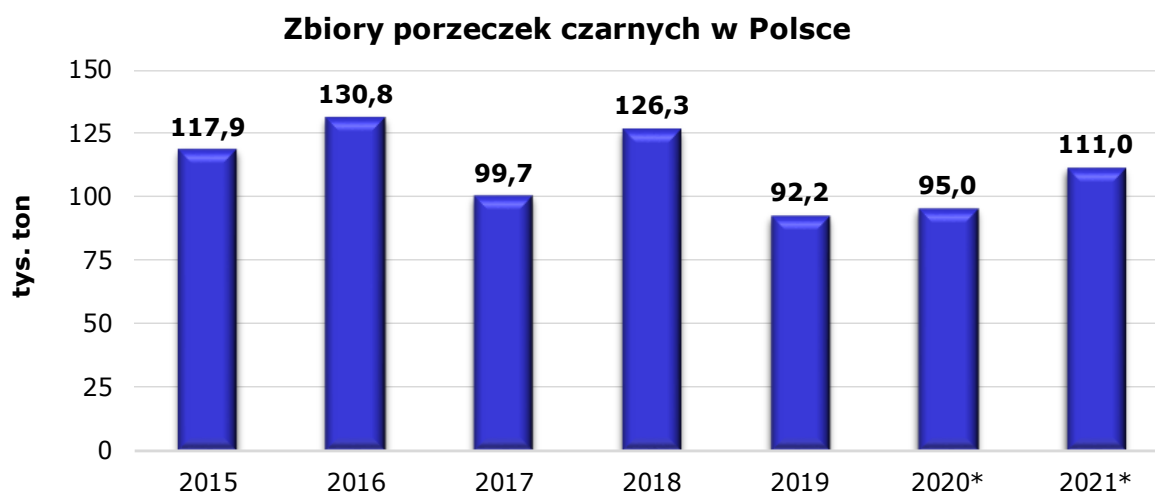
Producenci porzeczki czarnej w UE-27 w 2020 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych EUROSTAT.

Plantacje porzeczek zlokalizowane w naszym kraju są przede wszystkim na terenie **czterech województw**: lubelskiego, mazowieckiego, łódzkiego i świętokrzyskiego. Powierzchnia uprawy porzeczek w Polsce jest względnie stabilna i w ostatnich trzech latach kształtuje się na poziomie 43–44 tys. ha, przy czym maleje udział plantacji porzeczek czarnych, a wzrasta udział porzeczek kolorowych.

Produkcja porzeczek w latach urodzaju przekraczała w Polsce **160 tys. ton**. Największą popularnością odznacza się uprawa **porzeczeki czarnej**. Według szacunków GUS w 2021 r. w kraju zebrano ponad **150 tys. ton** porzeczek ogółem. W asortymentowej strukturze produkcji porzeczeki czarne stanowiły **73%**, a ich zbiory wyniosły ponad **111 tys. ton**.

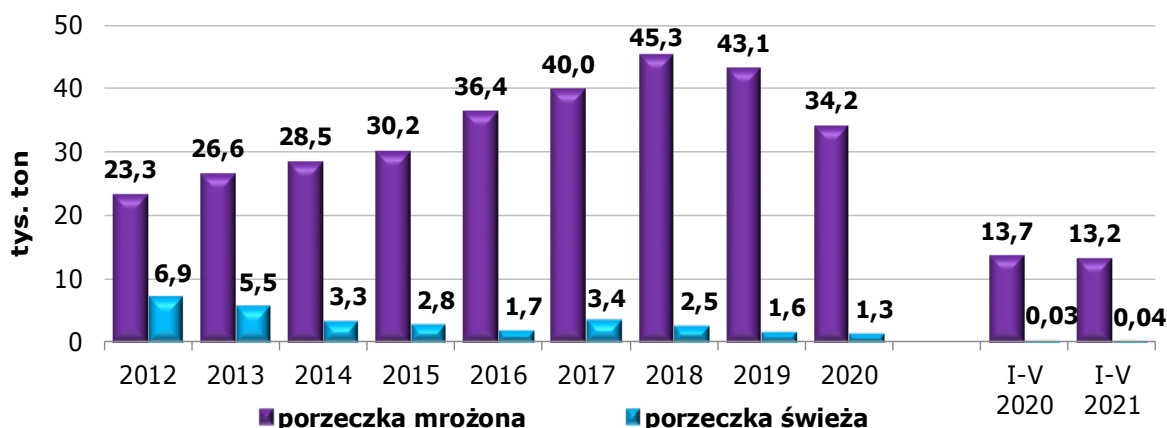

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.
*szacunek GUS

Porzeczki czarne mają stosunkowo niewielkie znaczenie w konsumpcji w postaci świeżej, a większość zbiorów przeznaczana jest na potrzeby krajowego przemysłu przetwórczego – przede wszystkim do produkcji koncentratów, soków, mrozonek i dżemów – kierowanych na rynek krajowy oraz sprzedawanych za granicę.

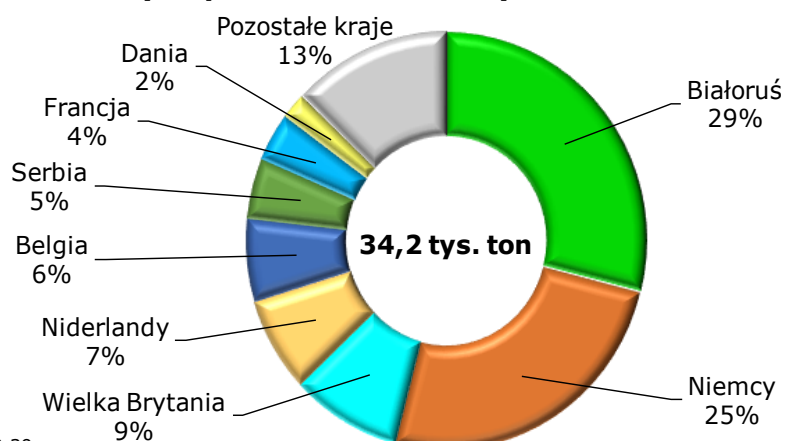
Porzeczki czarne eksportowane są na rynki zagraniczne głównie **w postaci mrożonej**. Do 2018 r. eksport czarnych porzeczek mrożonych z Polski systematycznie rósł. W ostatnich trzech latach notowany jest spadek wolumenu sprzedaży zagranicznej tego asortymentu. W latach 2018–2020 eksport porzeczek mrożonych uległ redukcji **z 45 tys. ton do 34 tys. ton**. W okresie pierwszych pięciu miesięcy 2021 r. z Polski wyeksportowano 13,2 tys. ton mrożonych porzeczek czarnych wobec 13,7 tys. ton przed rokiem. Odbiorcami zagranicznymi mrożonych porzeczek czarnych były głównie: **Białoruś** (4,8 tys. ton, 36% wolumenu eksportu), **Niemcy** (2,8 tys. ton, 21%) oraz **Wielka Brytania** (1,3 tys. ton, 10%).

Eksport czarnej porzeczki mrożonej i świeżej* z Polski

* Porzeczka czarna mrożona - kod CN 0811 20 39, porzeczka świeża - kod CN 0810 30 10
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, lata 2020 i 2021 dane wstępne.

Struktura geograficzna eksportu czarnych porzeczek mrożonych* z Polski w 2020 r.

* kod CN 0811 20 39
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Sprzedaż zagraniczna **porzeczki czarnej w postaci świeżej**, z uwagi na specyfikę tych owoców, odbywa się na stosunkowo niewielką skalę i od 2017 r. wykazuje tendencję spadkową. W latach 2017–2020 eksport tych owoców uległ redukcji **z 3,4 tys. ton do 1,3 tys. ton**. Owoce te eksportowano przede wszystkim na rynek niemiecki.

W lipcu 2021 r. ceny porzeczek kształtują się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Według danych ZSRiR MRiRW w dniach 12–13 lipca 2021 r. porzeczki czarne skupowano w zależności od województwa po **3,80-4,14 zł/kg** wobec 3,44-3,76 zł/kg przed rokiem. Względnie wysoki poziom cen skupu porzeczki jest wypadkową zarówno sytuacji podaży-popytowej, charakteryzującej się dużym zapotrzebowaniem na przetwory z czarnej porzeczki, jak i rosnących kosztów uprawy na plantacjach.